

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014- 2020

Anna Osadzińska
Ministerstwo Zdrowia
Departament Funduszy Europejskich
Warszawa, 19.02.2016 r.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

- I. **Ogólne zasady systemu kontroli i zakres kontroli**
- II. **Tryb kontroli na miejscu**
- III. **Ewentualne skutki kontroli: uchybienia/nieprawidłowości**

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Ogólne zasady systemu kontroli i zakres kontroli

Kontrola realizacji projektu ma na celu weryfikację prawidłowości realizacji projektu zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, umową/decyzją o dofinansowanie projektu oraz załączonym do niej wnioskiem o dofinansowanie projektu, a także sprawdzenie, czy informacje dotyczące postępu realizacji projektu oraz poniesione wydatki przedstawiane przez beneficjenta we wnioskach o płatność są zgodne z ww. *Wytycznymi*, ze stanem rzeczywistym, harmonogramem realizacji projektu, harmonogramem płatności oraz budżetem projektu.

Na system kontroli składa się:

- 1. kontrola dokumentacji dostępnej w siedzibie instytucji kontrolującej**
- 2. Kontrola na miejscu projektu**

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

AD.1) Kontrola dokumentacji dostępnej w siedzibie instytucji kontrolującej:

- w trakcie realizacji projektu – w związku z weryfikacją wniosków o płatność otrzymywanych od beneficjentów, zawierających informacje na temat wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu wraz z opisem postępu rzeczowego **a także** w związku z przekazaną przez beneficjenta dokumentacją potwierdzającą fakt wdrożenia zaleceń pokontrolnych,
- na zakończenie realizacji projektu - jest przeprowadzana po złożeniu przez beneficjenta wniosku o płatność końcową. Kontrola dokumentacji na zakończenie realizacji projektu **jest przeprowadzana obligatoryjnie** i polega na weryfikacji końcowego wniosku o płatność oraz na sprawdzeniu kompletności i prawidłowości dokumentacji związanej z realizacją projektu, która jest dostępna w siedzibie kontrolującego.

Kontrola na zakończenie może objąć także kontrolę na miejscu w siedzibie beneficjenta. Kontrola na miejscu powinna być przeprowadzana zwłaszcza w sytuacji, gdy kontrola na dokumentach nie daje wystarczającego zapewnienia, że cele projektu zostały osiągnięte oraz, że dokumentacja projektowa jest dostępna i kompletna. W powyższym przypadku termin zakończenia weryfikacji wniosku końcowego o płatność ulega wstrzymaniu do czasu zakończenia postępowania kontrolnego.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Kontrola wydatków w ramach PO WER 2014-2020 obejmuje także weryfikację wniosków o płatność beneficjenta

W celu zapewnienia prawidłowej oceny kwalifikowalności wydatków, w trakcie weryfikacji wniosku o płatność i danych uczestników dokonywana jest pogłębiona analiza, polegająca na weryfikacji dokumentów źródłowych.

Analiza dokonywana jest na podstawie dokumentów potwierdzających dane wykazane we wniosku o płatność i dane uczestników.

Pozycje z wniosku o płatność są wybierane do weryfikacji w oparciu o metodykę doboru dokumentów dotyczących wydatków najbardziej ryzykownych do sprawdzenia w trakcie weryfikacji wniosku o płatność i danych uczestników, określoną w Rocznych Planach Kontroli.

Obligatoryjnemu sprawdzeniu podlega dokumentacja źródłowa dotycząca minimum 5% pozycji wydatków, jednak nie mniej niż 3 pozycje wydatków i nie więcej niż 10 pozycji wydatków.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

W próbie dokumentów są w szczególności:

- wydatki związane z wynagrodzeniami personelu,
- wydatki dotyczące zamówień o wartości przekraczającej 20 000 PLN netto, m.in. w kontekście dokonywania rozeznania rynku oraz stosowania konkurencyjnych procedur, o których mowa w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*,
- wydatki dotyczące wykonania różnego rodzaju produktów/ opracowań/ ekspertyz na rzecz projektu, w szczególności powstałych jako efekty umów cywilnoprawnych zawartych w projekcie,
- dokumentacja dotycząca uczestników projektu, minimum 5% pozycji/uczestników, jednak nie mniej niż 3 pozycje/osoby i nie więcej niż 10 pozycji/osób.

Jednocześnie w każdym przypadku weryfikacja uwzględnia dokumenty związane z wyborem wykonawców do realizacji zamówień o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

Weryfikacja danych prowadzona jest za pomocą systemu SL.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

AD.2) Kontrola na miejscu projektu:

A. kontrola w siedzibie beneficjenta

B. kontrola w miejscu realizacji usługi (wizyta monitoringowa)

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

AD.A) kontrola w siedzibie beneficjenta

Kontroli na miejscu w siedzibie beneficjenta podlegają standardowo następujące obszary:

- Zgodność rzeczowa realizacji projektu, w tym zgodność podejmowanych działań merytorycznych z celami projektu i prawidłowość realizacji zadań związanych z monitorowaniem projektu.
- Prawidłowość realizacji polityk horyzontalnych w tym równości szans i niedyskryminacji równości szans płci.
- Kwalifikowalność uczestników projektu oraz prawidłowość przetwarzania danych osobowych.
- Prawidłowość rozliczeń finansowych.
- Poprawność udzielania zamówień publicznych.
- Poprawność stosowania zasady konkurencyjności.
- Kwalifikowalność personelu projektu.
- Poprawność udzielania pomocy publicznej/de minimis.
- Prawidłowość realizacji działań informacyjno-promocyjnych.
- Archiwizacja dokumentacji i zapewnienie ścieżki audytu.
- Prawidłowość realizacji projektów partnerskich.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

AD.B) kontrola w miejscu realizacji usługi (wizyta monitoringowa)

Celem wizyty monitoringowej jest weryfikacja sposobu realizacji projektu w miejscu prowadzenia działań merytorycznych (np. w miejscu szkolenia, stażu, konferencji).

Zakres wizyty monitoringowej polega na ocenie jakości i prawidłowości realizowanej usługi i obejmuje, m.in. sprawdzenie, czy:

- Forma wsparcia jest zgodna z wnioskiem o dofinansowanie projektu, m.in. w zakresie: tematyki, terminów oraz sposobu realizacji wsparcia,
- Liczba uczestników odpowiada założeniom opisanym we wniosku,
- Forma wsparcia jest zgodna z harmonogramem realizacji wsparcia, udostępnianym przez beneficjenta na podstawie umowy o dofinansowanie,
- Forma wsparcia jest zgodna z umową na realizację usługi (jeśli została zlecona). Nie dot. wydatków rozliczanych metodami uproszczonymi.
- Pomieszczenia, w których realizowane są zadania merytoryczne oraz materiały udostępniane uczestnikom są dostosowane pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnościami zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014 – 2020,
- Pomieszczenia, w których realizowane są zadania merytoryczne, są oznakowane plakatami i/ lub tablicami zawierającymi logotypy Unii Europejskiej i Funduszy Europejskich oraz nazwę Programu Wiedza Edukacja Rozwój, informującymi o współfinansowaniu projektu z EFS zgodnie z wymogami określonymi w umowie o dofinansowanie.
- Uczestnicy otrzymują materiały, które są oznakowane zgodnie z zasadami informowania i promowania projektów w ramach PO WER.
- Sprzęt, wyposażenie oraz elementy infrastruktury zakupione w celu udzielania wsparcia są dostępne w miejscu realizacji usługi i są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem i właściwie oznakowane.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Wizyta monitoringowa jest obligatoryjna i powinna być planowana przed kontrolą w siedzibie Beneficjenta na podstawie udostępnionych przez Beneficjenta harmonogramów udzielania wsparcia. Wizyty są prowadzone bez zapowiedzi.

W trakcie wizyt monitoringowych jednostka kontrolująca przeprowadza wywiad/ ankietę z uczestnikami projektu w celu poznania ich opinii na temat realizowanego wsparcia, w tym jakości prowadzonych działań oraz zweryfikowania czy mają świadomość jego współfinansowania z Funduszy Europejskich.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Kontrole trwałości rezultatów:

Kontrole trwałości rezultatów dotyczą weryfikacji utrzymania wskaźników realizacji celów szczegółowych PO WER i obejmują projekty, w których wymóg utrzymania trwałości został określony we wniosku o dofinansowanie.

Kontrola trwałości prowadzona jest w okresie trwałości wskazanym we wniosku o dofinansowanie i obejmuje weryfikację wywiązania się z wymogu utrzymania rezultatów i/lub produktów osiągniętych/wytworzonych w momencie jego realizacji.

W trakcie kontroli trwałości rezultatów badana jest także dostępność trwałych produktów projektu dla osób z niepełnosprawnościami.

Kontrola trwałości rezultatów przybiera zazwyczaj formę kontroli na miejscu i może być realizowana w siedzibie beneficjenta lub w miejscu realizacji projektu. Projekt może nie podlegać kontroli trwałości na miejscu, o ile Instytucja nadzorująca projekt dysponuje dowodami wystarczającymi dla potwierdzenia zachowania trwałości.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Zapis w Regulaminie konkursu *Realizacji programów rozwojowych dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studentów, w tym tworzenie centrów symulacji medycznej:*

Beneficjent zobowiązany będzie do utrzymania trwałości rezultatów i/lub produktów w odniesieniu do zakupionego sprzętu/wyposażenia, wytworzonych w ramach projektu narzędzi IT, etc. przez okres 5 lat, licząc od dnia zakończenia realizacji projektu.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

UWAGA:

Kontrole krzyżowe.

Ze względu na cele kontroli krzyżowej wyróżnia się:

- **Kontrole krzyżowe programu i kontrole krzyżowe horyzontalne z projektami PROW i PO RYBY 2014 -2020.**
- **Kontrole krzyżowe międzyokresowe i horyzontalne.**

Ad. A. Kontrole krzyżowe programu prowadzone są w odniesieniu do beneficjentów realizujących więcej niż jeden projekt w ramach PO WER 2014 – 2020. Kontrole krzyżowe horyzontalne z projektami PROW/PO RYBY prowadzone są w odniesieniu do beneficjentów realizujących projekty zarówno w PO WER, jak i w PROW i PO RYBY 2014 – 2020. Za realizację kontroli odpowiada IZ, która może powierzyć realizację kontroli podmiotowi zewnętrznemu. Kontrole krzyżowe prowadzone są na próbie 5 % beneficjentów, o których mowa powyżej. Istnieje możliwość przeprowadzenia kontroli doraźnych, m.in. w przypadkach otrzymania informacji wskazującej na możliwość wystąpienia podwójnego finansowania wydatków.

Kontrola krzyżowa programu polega na weryfikacji danych zamieszczonych w SL 2014 dotyczących wydatków przedłożonych do rozliczenia we wnioskach o płatność, pod kątem wystąpienia podwójnego finansowania tych samych wydatków. Identyfikacja wydatków następuje na podstawie numerów NIP wystawców dokumentów finansowo-księgowych.

Ad. B. Kontrole krzyżowe międzyokresowe i horyzontalne, z wyjątkiem kontroli realizowane są przez Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa.

Celem kontroli horyzontalnej i międzyokresowej jest wykrywanie podwójnego finansowania wydatków w ramach różnych programów operacyjnych realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 lub w ramach różnych perspektyw finansowych.

W sytuacji wystąpienia uzasadnionego podejrzenia podwójnego finansowania IZ zwraca się z prośbą do właściwych IP o przedłożenie uwierzytelnionych kopii dokumentów finansowo-księgowych, celem przekazania ich do IK UP w wymaganym terminie.

W szczególnych przypadkach IK UP może podjąć decyzję o przeprowadzeniu, we współpracy z IZ, kontroli krzyżowej koordynowanej, której celem jest weryfikacja wykluczenie podwójnego finansowania wydatków w ramach różnych programów operacyjnych poprzez przeprowadzenie czynności kontrolnych na miejscu w siedzibie beneficjenta lub wizyty monitoringowej.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Oprócz Instytucji Zarządzającej PO WER czy Instytucji Pośredniczącej do przeprowadzania kontroli/audytów wydatkowania środków w ramach PO WER uprawnione są również inne instytucje, min.: Komisja Europejska, Europejski Trybunał Obrachunkowy, Najwyższa Izba Kontroli, Instytucja Audytowa, Instytucja Certyfikująca, Urzędy Kontroli Skarbowej, Regionalne Izby Obrachunkowe.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Tryb kontroli na miejscu

Kontrole wszczynane są w następujących trybach:

- a) planowym - wynikającym z zapisów Roczego Planu Kontroli,
- b) doraźnym - realizowanych w związku z wystąpieniem sytuacji niestandardowych.

Do przeprowadzania kontroli doraźnych stosuje się tryb postępowania obowiązujący w odniesieniu do kontroli planowych z tą różnicą, iż nie ma konieczności wysyłania zawiadomienia o planowanej kontroli. W przypadku kontroli doraźnej sprawdzeniu mogą podlegać wybrane obszary.

Decyzja o przeprowadzeniu kontroli doraźnej może być podjęta, m.in. w następujących sytuacjach:

- a) Otrzymania przez jednostkę kontrolującą skarg dotyczących domniemanych nieprawidłowości lub zaniedbań ze strony beneficjenta,
- b) Uchylania się przez beneficjenta od obowiązku składania wniosków o płatność zgodnie z umową o dofinansowanie.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Realizacja kontroli na miejscu składa się z następujących podstawowych etapów:

1. Zaplanowanie czynności kontrolnych (m.in. zebranie dokumentów i informacji niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia kontroli projektu; powołanie Zespołu kontrolującego; sporządzenie upoważnień do kontroli),
2. Przekazanie zawiadomienia o kontroli (nie dotyczy wizyty monitoringowej i kontroli doraźnej).
3. Zawiadomienie przekazywane jest co najmniej 5 dni roboczych przed rozpoczęciem kontroli. Zasada ta nie dotyczy kontroli doraźnych, które mogą być przeprowadzane bez zapowiedzi lub z minimalnym wyprzedzeniem. **Za skuteczne uznaje się zawiadomienie faksem lub za pomocą e-maila (w formie zeskanowanego zawiadomienia).**
4. Przeprowadzenie czynności kontrolnych,
5. Sporządzenie Informacji pokontrolnej (przekazanie do Beneficjenta w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia kontroli),
6. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzanej kontroli uchybień lub nieprawidłowości Informacja pokontrolna zawiera zalecenia pokontrolne. Zalecenia nie stanowią osobnego dokumentu; zawierają się w treści Informacji pokontrolnej.
7. Jednostka kontrolująca odnotowuje wszelkie sytuacje wskazujące na wystąpienie ryzyka oszustwa finansowego lub korupcji i informuje o tym fakcie niezwłocznie IZ oraz podejmuje działania związane z raportowaniem o nieprawidłowościach do KE.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Procedura kontradyktoryjna:

1. Informacja pokontrolna sporządzana jest i przekazywana do jednostki kontrolowanej w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia każdej kontroli. (W szczególnie uzasadnionych przypadkach, tj. gdy sporządzenie Informacji pokontrolnej wymaga dodatkowych wyjaśnień polegających w szczególności na zasięgnięciu przez oceniających opinii prawnych, powyższy termin może ulec przedłużeniu). Jednostka kontrolowana jest informowana pisemnie o tym fakcie.
2. W przypadku braku uwag do Informacji pokontrolnej ze strony kierownika jednostki kontrolowanej należy przekazać do jednostki kontrolującej podpisaną Informację pokontrolną w ciągu 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania przedmiotowego dokumentu.
3. Jednostka kontrolująca zapewnia możliwość wniesienia umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Informacji pokontrolnej przez kierownika jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia jej otrzymania. W takim przypadku kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania Informacji pokontrolnej przesyła do jednostki kontrolującej zastrzeżenia na piśmie i jeden egzemplarz niepodpisanej Informacji wraz z ewentualną dokumentacją w sprawie (w przypadku przekroczenia przez jednostkę kontrolowaną terminu na zgłoszenie uwag do Informacji pokontrolnej jednostka kontrolująca może odmówić rozpatrzenia zgłoszonych zastrzeżeń).

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

W trakcie rozpatrywania zastrzeżeń instytucja kontrolująca ma prawo przeprowadzić dodatkowe czynności kontrolne lub zażądać przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie. Podjęcie przez jednostkę kontrolującą, w trakcie rozpatrywania zastrzeżeń, dodatkowych czynności kontrolnych lub żądania przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie, przerywa bieg terminu na rozpatrzenie zastrzeżeń jednostki kontrolowanej.

4. W wyniku rozpatrzenia zastrzeżeń jednostka kontrolująca:

- a) stwierdza zasadność zastrzeżeń jednostki kontrolowanej w całości lub w części. W takiej sytuacji sporządzana jest ostateczna Informacja pokontrolna wraz z pisemnym stanowiskiem jednostki kontrolującej w zakresie zastrzeżeń złożonych przez jednostkę kontrolowaną. Dokumenty wysyłane są w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania zastrzeżeń do jednostki kontrolowanej.
- b) nie uwzględnia zastrzeżeń zgłoszonych przez jednostkę kontrolowaną. W takiej sytuacji kontrolujący w ciągu 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania zastrzeżeń przekazują pisemne stanowisko wobec zgłoszonych zastrzeżeń.

Od ostatecznej Informacji pokontrolnej nie przysługuje odwołanie.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Ewentualne skutki kontroli uchybień/nieprawidłowości

Informacja dotycząca stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości znajduje się w części informacji pokontrolnej zawierającej zalecenia pokontrolne.

Uchybienia – błędy, które nie mają skutku finansowego, np. w obszarze:

- *Dokumentacji dotyczącej realizacji projektu*: brak właściwej ścieżki audytu,
- *Rozliczeń finansowych*: data dokumentu źródłowego jest niezgodna z datą dokumentu wykazanego w Zał. nr 1 do wniosku beneficjenta o płatność,
- *Danych osobowych*: brak ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych,
- *Działań informacyjno-promocyjnych*: brak podstawowego zestawienia logotypów,

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Korekty/wydatki niekwalifikowalne/ nieprawidłowości

Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020.

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

Wydatek niekwalifikowalny – każdy wydatek lub koszt poniesiony, który nie jest wydatkiem kwalifikowalnym (w rozumieniu *Wytycznych*).

Nieprawidłowość indywidualna – poprzez nieprawidłowość indywidualną należy rozumieć nieprawidłowość, tj. każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy polityki spójności, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Działania korygujące:

- A. Pomniejszenie kwoty wydatków kwalifikowalnych zawartych we wniosku beneficjenta o płaćność o kwotę wydatków nieprawidłowych.
- B. Nałożenie korekty finansowej.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Ad. A) Nieprawidłowości stwierdzone przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność dzielimy na dwa rodzaje: nieprawidłowości stwierdzone przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność oraz nieprawidłowości stwierdzone w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność.

Stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem wniosku o płatność następuje np. w wyniku kontroli w siedzibie Beneficjenta. Nieprawidłowy wydatek nie może być we wniosku o płatność wskazany jako kwalifikowalny, chyba że zachodzi przypadek częściowej niekwalifikowalności wydatku (proporcjonalne obniżenie kwoty wydatku niekwalifikowalnego).

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonym przez beneficjenta wniosku o płatność, instytucja weryfikująca wniosek dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta o całkowitą kwotę wydatków nieprawidłowych.

W miejsce wydatków nieprawidłowych Beneficjent może przedstawić inne wydatki kwalifikowalne, nieobarczone błędem.

Kontrola projektów w ramach PO WER 2014 - 2020

Ad. B) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność, zachodzi konieczność nałożenia korekty finansowej na wydatki w ramach projektu. Wiąże się to z obniżeniem całkowitej kwoty dofinansowania dla danego projektu o kwotę nałożonej korekty. Beneficjent w miejsce nieprawidłowych wydatków nie ma już możliwości przedstawienia do współfinansowania innych wydatków kwalifikowalnych, nieobarczonych błędem.

Zgodnie z art. 207 ufp środki przeznaczone na realizację PO, wykorzystane w sposób nieprawidłowy, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, tj. od dnia obciążenia rachunku danej instytucji do dnia dokonania zwrotu, tj. obciążenia rachunku beneficjenta.

Dziękuję za uwagę!

Ministerstwo Zdrowia

Departament Funduszy Europejskich

